

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра теорії та історії держави і права

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «27» 08 2024 № 12
Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Методика викладання історії в закладах освіти»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
(денної/дуальної та заочної форми навчання)

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

спеціальність 014 «Середня освіта»

освітньо-професійна програма:

«Середня освіта (Історія. Правознавство)»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь-2024

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Методика викладання історії в закладах освіти» складена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія. Правознавство)» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 «Середня освіта», затвердженої Вченою радою ДПУ 12.07 2024 року, протокол № 19.

Укладачі:

М.МАЦЕЛИК к.ю.н., доцент, доцент
кафедри теорії та історії
держави і права

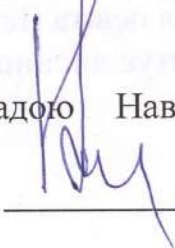
А. СТАРОСТЮК к.ю.н., доцент, доцент
кафедри теорії та історії держави і права

Гарант
освітньо-професійної
програми

С. КУДІН, д.ю.н., професор, професор
кафедри теорії та історії держави і права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою теорії та історії держави і права, протокол від «08» серпня 2024 № 1
Завідувач кафедри А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор

Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від 14 серпня 2024 р. № 1
Голова Вченої ради ННІ права В. ТОПЧИЙ, д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

І. КАЧУР

Реєстраційний № _____

Виправлено Вірмені
завідувач кафедри Шевченко А.Є.

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії та історії держави і права

Протокол від _____ 20__ р. № _____.

Укладач (і): М.Мацелик , А.Старостюк

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Зміст

1. Передмова.....	5
2. Опис навчальної дисципліни	6
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями.....	15
4. Критерії оцінювання.....	24
5. Засоби оцінювання.....	30
6. Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю.....	31
7. Рекомендована література.....	34

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Методика викладання історії в закладах освіти» належить до циклу загальнообов'язкових навчальних дисциплін для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія. Правознавство)» спеціальності «Історія. Правознавство».

Мета викладання навчальної дисципліни – сприяння особистісному орієнтованому навчанню, вихованню громадянина України на заняттях з вітчизняної та всесвітньої історії в освітніх закладах; допомога молоді в усвідомленні сучасного ладу держави та суспільства шляхом вивчення історичного минулого; допомога молоді у формуванні громадянських особистісних якостей, яких потребує демократичне суспільство; сприяння вихованню свідомого творчого відношення до майбутньої педагогічної діяльності у освітніх закладах.

Завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання історії в закладах освіти» є: розвинути інтерес до історії як сфери знань і навчальної дисципліни, власних освітніх запитів студентів і вміння їх задовольняти; вивчити будь-яке історичне явище з позиції його еволюції; засвоїти системні знання про головні події, явища та тенденції в історії України та світу; знати сутність, ознаки, види окремих історичних державно-правових явищ, загальних соціально-історичних закономірностей їх виникнення, розвитку та функціонування; визначити та знати як враховувати інтереси соціальних груп та усієї сукупності соціальних відносин шляхом вивчення історичних етапів розвитку людства; навчити визначати, підбирати і використовувати у процесі пошуку інформації про історичне минуле різні види джерел літератури, а також сучасні інформаційно-комп'ютерні технології; навчити обґрунтовувати та структурувати знання з історії, давати власне розуміння історії з використанням понятійного апарату.

Методи та форми навчання:

При викладанні дисципліни застосовуються такі **методи навчання**, як:

- репродуктивний;
- проблемного навчання;
- евристичний (частково-пошуковий);
- дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється через застосування таких **форм навчання**, як: денна, дуальна і заочна, з використанням наступних **форм організації занять**:

- проблемні лекції;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- застосування наочних засобів (схеми, таблиці тощо);
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Організація поточного та підсумкового контролю знань: поточна навчальна діяльність студента оцінюється за затвердженою системою оцінювання для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті відповідно конкретним темам і включає стандартизовані форми контролю теоретичної підготовки. Поточний контроль включає оцінювання усне або письмове опитування, тестові завдання. З метою конкретизації положень передбачається вирішення практичних завдань з окремих тем та семінарських заняттях для закріплення одержаних знань, а також тестових завдань, написання есе, рефератів, письмових контрольних заходів, оцінювання індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-професійному рівні або на окремих його завершальних етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль знань здобувачів відбувається на заліку і максимально здобувач може набрати 50 балів (завдання для проведення екзамену складається з 3 теоретичних питань, які оцінюються по 10 балів за кожне та тестових завдань, які оцінюються у 10 балів та практичного завдання, яке оцінюється у 10 балів).

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОП (денна/дуальна форма навчання)

СОП (денна/дуальна форма навчання)		
Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність ОП	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	обов'язкова
Модулів - 4	Галузь знань: 01 «Освіта»	
Змістових модулів - 4		
Загальна кількість годин - 180		
	Спеціальність: 014. «Середня. Історія» Освітня програма «Середня освіта (Історія. Правознавство)»	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
		32 год.
		Семінарські
		28 год.
		Лабораторні
		– год.
Самостійна робота		
116 год.		
Індивід.-консультац. робота: 4 год.		
Форма семестрового контролю: екзамен		

СОПЗ (заочна форма навчання)

СОПБ (заочна форма навчання)		
Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність ОП	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	обов'язкова
Модулів - 4	Галузь знань: 01 «Освіта»	
Змістових модулів - 4		
Загальна кількість годин - 180		
	Спеціальність: 014. «Середня. Історія»	Рік підготовки:
	Освітня програма «Середня освіта (Історія. Правознавство)»	1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
		6 год.
		Семінарські
		6 год.
		Лабораторні
		– год.
	Самостійна робота	
	166 год.	
	Індивід.-консультац. робота: 2 год.	
	Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК Здатність розв'язувати складні задачі або вирішувати проблеми в галузі освіти (історії та правознавства), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов. ЗК 1. Здатність приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним, відповідально ставитись до обов'язків. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, проявляти ініціативу та підприємливість, мотивувати людей до досягнення спільної мети, застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження. ЗК 7. Здатність забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, формувати і розвивати у них мовно-комунікативні уміння та навички. ФК 2. Здатність планувати та організовувати освітній процес, прогнозувати його результати, моделювати зміст навчання, формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей, здійснювати інтегроване навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів. ФК 3. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, розвивати у них критичне мислення, формувати у них ціннісні ставлення, культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності. ФК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі,	ПРН 2. Вміти використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання, розробляти основи безпечного освітнього електронного (цифрового) освітнього середовища для організації та управління освітнім процесом. ПРН 3. Формувати основні принципи, функції, види, сучасні форми та методи планування й управління освітньою діяльністю на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, забезпечувати та оцінювати її якість, прогнозувати очікувані результати, принципи формулювання наявних проблем у сфері освітньої діяльності, демонструвати навички їх критичного аналізу, генерувати нові ідеї та аргументувати можливі шляхи їх вирішення й критично оцінювати їх спроможність. ПРН 4. Застосовувати основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень, описувати апарат науково-педагогічного дослідження, демонструвати навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження, характеризувати педагогічні інновації, демонструвати вміння їх практичного застосування у професійній діяльності. ПРН 5. Розробляти принципи класифікації, упорядкування і узагальнення навчального матеріалу відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання. ПРН 6. Забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу, дотримуватися умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. ПРН 7. Здійснювати наукову критику поглядів дослідників минулого, вміти робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії та правознавства.

використовувати інновації у професійній діяльності та різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

ФК 10. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних й правових фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення наукових та практичних завдань, застосовувати знання законодавства та різні підходи для проведення досліджень у сфері історичних, державо- та правотворчих процесів, суспільнознавства.

ФК 11. Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії, методології дослідження історичного процесу, правових понять, категорій і принципів у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, практично послуговуватись методами історичного та правового дослідження.

ФК 12. Здатність використовувати знання теорії та методології педагогіки у професійній діяльності, забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання правознавчих та суспільнознавчих дисциплін, здійснювати добір методів і засобів навчання правознавства.

ПРН 8. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу у сфері історичних досліджень у рамках конструювання минулого, існуючі парадигми історії української державності та права, їх обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державо- і правотворчих процесів.

ПРН 9. Формувати принципи суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності, навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструвати вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності, дотримуватися культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструвати вміння формувати її в учнів.

ПРН 10. Вміти критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН 11. Планувати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, розробляти критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням.

ПРН 12. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостереження, аналізу, формулювання, гіпотези, збирання даних, проведення експериментів, аналізу та інтерпретації результатів, здійснювати практичне застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

ПРН 13. Вміти вільно володіти науковою та діловою іноземною мовою

Постреквізити: «Історіографії історії України», «Історіографії світових цивілізацій», «Історія українського права», «Історія політичних і правових учень», «Проблеми реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні».

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОП (денна/дуальна форма навчання)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		денна форма				
		Лекції (год.)	Семінар и (практ.) заняття (год.)	Інд.- конс. робота під керівни цтвом виклада ча (год.)	CPC (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = (51 години)						
ЗМ 1 (Теми 1-4) Загальна характеристика навчально-методичного забезпечення викладання історії в освітніх закладах.						
T.1	Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах як навчальна та науково-педагогічна дисципліна.	2	2	1	10	15
T.2	Історія та становлення історичної освіти та методики викладання історії в Україні.	2	2	-	8	12
T.3	Формування системи знань про методику викладання історії.	2	2	-	8	12
T.4	Пізнавальні вміння як компонент змісту шкільної освіти у викладанні історії.	2	2	-	8	12
Всього по модулю I		8	8	1	34	51
МОДУЛЬ II = (45 годин)						
ЗМ 2 (Теми 5-7) Основні форми та методи навчання історії в освітніх закладах						
T.5	Шкільний підручник як найважливіший засіб навчання історії в освітніх закладах.	2	2	-	8	12
T.6	Форми та методи навчання історії за допомогою різних типів навчальних текстів та історичних джерел літератури.	4	4	1	12	21
T.7	Наочний метод викладання історії.	2	2	-	8	12
Всього по модулю II		8	8	1	28	45
Форма контролю: модульна контрольна робота I (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						

МОДУЛЬ III = (43 години)						
ЗМ 3 (Теми 8-10)						
Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.						
T.8	Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.	2	2	-	8	12
T.9	Форми організації навчального процесу у процесі викладання історії в освітніх закладах.	4	2		10	16
T.10	Способи перевірки та оцінювання знань з вивчення історії.	2	2	1	10	15
Всього по модулю III		8	6	1	28	43
МОДУЛЬ IV = 1 заліковий кредит (41 години)						
ЗМ 4 (Теми 11-13)						
Сучасні технології викладання історії в освітніх закладах						
T.11	Сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах.	4	2	-	8	14
T.12	Форми та види позааудиторної (позакласної) роботи з вивчення історії самостійно.	2	2	1/-	10/10	15/14
T.13	Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії.	2	2	-	8/9	12/13
Всього по модулю IV		8	6	1/-	26/27	41
Форма контролю: модульна контрольна робота 2 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу		32	28	4/3	116/117	180

2.5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання історії в закладах освіти»

СОПЗ (заочна форма навчання)

СОПЗ (заочна форма навчання)		Кількість годин				
№ п/п	Змістові модулі	денна форма				Всього
		Лекції (год.)	Семінари (практ. т.) заняття (год.)	Інд.- конс. робота під керівн ицтвом виклада ча (год.)	СРС (год.)	
МОДУЛЬ І = (51 год)						
ЗМ І (Теми 1 – 4)						
Загальна характеристика навчально-методичного забезпечення викладання історії в освітніх закладах.						
Т.1	Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах	-	-	1	14	15

	як навчальна та науково-педагогічна дисципліна.					
T.2	Історія та становлення історичної освіти та методики викладання історії в Україні.	-	-	-	12	12
T.3	Формування системи знань про методику викладання історії.	2	-	-	10	12
T.4	Пізнавальні вміння як компонент змісту шкільної освіти у викладанні історії.	-	-	-	12	12
Всього по модулю:		2	-	1	48	51
МОДУЛЬ II = (45 год.)						
ЗМ 2 (Теми 5-7)						
Основні форми та методи навчання історії в освітніх закладах						
T.5	Шкільний підручник як найважливіший засіб навчання історії в освітніх закладах.	-	-	-	12	12
T.6	Форми та методи навчання історії за допомогою різних типів навчальних текстів та історичних джерел літератури.	2	-	-	19	21
T.7	Наочний метод викладання історії.	-	2	-	10	12
Всього по модулю:		2	2	0	41	45
Форма контролю: модульна контрольна робота 1 (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
МОДУЛЬ III = (43 год.)						
ЗМ 3 (Теми 8-10)						
Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.						
T.8	Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.	-	-	-	12	12
T.9	Форми організації навчального процесу у процесі викладання історії в освітніх закладах.	2	2	-	12	16
T.10	Способи перевірки та оцінювання знань з вивчення історії.	-	-	-	15	15
Всього по модулю:		2	2	-	39	43
МОДУЛЬ IV = (41 год.)						
ЗМ 4 (Теми 11-13)						
Сучасні технології викладання історії в освітніх закладах						
T.11	Сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах.	-	-	1	13	14
T.12	Форми та види поза аудиторної (позакласної) роботи з вивчення історії самостійно.	-	-	-	13	13
T.13	Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії.	-	2	-	12	14
Всього по модулю:		-	2	1	38	41
Форма контролю: модульна контрольна робота 2 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		6	6	2	166	180

2	-	Т5. Шкільний підручник як найважливіший засіб навчання історії в освітніх закладах.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	--	
2	-		Семінар			1	-	
8	12		Самостійна робота			0	-	
							-	
2	2	Т6. Форми та методи навчання історії за допомогою різних типів навчальних текстів та історичних джерел літератури.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-	
2	-		Семінар			1		
12	19		Самостійна робота			0	-	
1			Інд-конс робота			5		
2	-	Т7. Наочний метод викладання історії.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-	
2	2		Семінар			1	5	
8	10		Самостійна робота			0	-	
45	45	Т 4-7				8	5	

Всього за модулем 2 – 8/5

Контрольний захід Модуль 1+Модуль 2 -5/10

МОДУЛЬ 3

2	-	Т8 . Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-	
2	-		Семінар			1	-	
							-	
10	12		Самостійна робота			0	-	
2	2	Т9. Форми організації навчального процесу у процесі викладання історії в освітніх закладах.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-	
2	2		Семінар			1	5	
8	12		Самостійна робота			0	-	
2	-	Т10. Способи перевірки та оцінювання знань з вивчення історії.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5,	ПРН.3, ПРН.6,	0	-	
2	-		Семінар			2	-	

8	15		Самостійна робота	ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.9, ПРН.12,	0	-
1	-		Інд-конс робота			5	
43	43	Т 8-10				9	5

Всього за модулем 3 -9/5

МОДУЛЬ 4

2	-	Т11. Сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-
2	-		Семінар			1	-
3	13		Самостійна робота			-	-
	1		Індивідуальна робота				7.5
2	-	Т.12 .Форми та види позааудиторної (позакласної) роботи з вивчення історії самостійно	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13..	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-
2	-		Семінар			2	-
	14		Самостійна робота				
1	-		Індивідуальна робота			5	
2	-	Т13. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії.	Лекція	ПРН.2, ПРН.4, ПРН.5, ПРН.7, ПРН.8, ПРН.10, ПРН.11, ПРН.13.	ПРН.3, ПРН.6, ПРН.9, ПРН.12,	0	-
2	2		Семінар			1	5
5	12		Самостійна робота			0	-
41	41	Т.11-13				9	12.5

Усього за модулем 4 – 9/12.5

Контрольний захід Модуль 3+Модуль 4 -5/10

Екзамен -50

Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання MOODLE -5

Усього за курсом – 100

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ .

Тема 1.Методика викладання історії в закладах освіти як навчальна та науково-педагогічна дисципліна

План лекційного заняття

1. Методика викладання історії в закладах освіти – навчальна та науково-педагогічна дисципліна
2. Предмет методики забезпечення викладання історії.
3. Методика забезпечення викладання історії в х закладах освіти у системі психолого-педагогічних наук.
4. Методи дослідження процесу методики викладання історії в освітніх закладах.
5. Завдання, зміст і структура навчальної дисципліни «Методика викладання історії в освітніх закладах».

План семінарського заняття

1. МВІвЗО як навчальна дисципліна
2. Місце МВІвЗО у системі психолого-педагогічних наук.
3. Об'єкт, предмет, методи МВІвЗО як навчальної дисципліни.
4. Завданн, зміст, структура МВІвЗО План самостійної роботи здобувачів вищої освіти
1. Основна навчально-методична література для вивчення навчальної дисципліни «Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах».

Перелік питань для самоконтролю

1. Виділіть об'єкт та предмет МВІвЗО як навчальної дисципліни.
2. Визначте завдання курсу МВІвЗО як навчальної дисципліни
3. Охарактеризуйте основні складові структури МВІвЗО як навчальної дисципліни.
4. Визначте мету і пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку освіти за допомогою МВІвЗО як навчальної дисципліни.
5. Охарактеризуйте основні напрями розвитку МВІвЗО як навчальної дисципліни у процесі модернізації сучасної системи освіти.
6. Поясніть сутність принципу рівного доступу до здобуття освіти.
7. Який принцип покладено в основу процесу реформування системи освіти?
8. У чому на сучасному етапі полягає особлива важливість історії як складового елементу навчальних дисциплін?
9. Які підходи щодо сучасного цивілізаційного бачення історії та її вивчення Ви знаєте?

План індивідуально-консультаційної роботи

Завдання 1. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із досвідом навчання історії учителів і методистів у XVIII – XIX ст., розвитком шкільної історичної науки у XX ст. написати есе на вказану тему.

Завдання 2. Скласти таблицю «Педагогічний аналіз методів і прийомів навчання історії» використовуючи вміння застосовувати позитивний досвід навчання історії в минулому та обирати продуктивні методи навчання для власної практичної діяльності.

Кількість балів за есе з захистом або за таблицю з поясненнями під час заняття – до 5 балів.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 2. Історія та становлення шкільної історичної освіти та методики викладання історії в Україні

План лекційного заняття

1. Виникнення та розвиток методики викладання історії як науки.
2. Історична освіта та методика викладання історії в Україні до початку XX століття.

3. Розвиток історико-методичної думки. Підручники з історії та методичні посібники для вчителів.
4. Основні етапи становлення та вдосконалення шкільної історичної освіти і методики викладання історії в СРСР.
5. Розвиток історичної освіти та методики викладання історії в інших країнах. Сучасна структура та зміст історичної освіти і методична думка в країнах Європи і США. Особливості вивчення історії в школах різних країн. Значення зарубіжного досвіду викладання шкільної історії для розвитку вітчизняної методичної науки.
6. Сучасна шкільна історична освіта в Україні.

План семінарського заняття

1. Виникнення та розвиток методики викладання історії як науки.
2. Історична освіта та методика викладання історії в Україні до початку XX століття.
3. Розвиток історико-методичної думки. Підручники з історії та методичні посібники для вчителів.
4. Основні етапи становлення та вдосконалення шкільної історичної освіти і методики викладання історії в СРСР.
5. Розвиток історичної освіти та методики викладання історії в інших країнах. Сучасна структура та зміст історичної освіти і методична думка в країнах Європи і США. Особливості вивчення історії в школах різних країн. Значення зарубіжного досвіду викладання шкільної історії для розвитку вітчизняної методичної науки.
6. Сучасна шкільна історична освіта в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Розкрити історичні закономірності розвитку суспільства.
2. Назвати особливості розвитку цивілізації.
3. Документальні джерела або уривки в органічному зв'язку з навчальним матеріалом.
4. Розкрити патріотичні традиції, формування історичної свідомості, розуміння завдань, що стоять перед державою та світовою цивілізацією; усвідомлення ролі України та її місця в Європі і світі.

Перелік питань для самоконтролю

1. Як виникла та розвивалася методика викладання історії як науки?
2. Які періоди розвитку історичної освіти та методики викладання історії в Україні до початку XX століття Ви знаєте?
3. Як в Україні відбувався розвиток історико-методичної думки?
4. Які підручники з історії та методичні посібники для вчителів Ви знаєте?
5. Які основні етапи становлення та вдосконалення шкільної історичної освіти і методики викладання історії в СРСР Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
6. Яким був розвиток історичної освіти та методики викладання історії в інших країнах?
7. Охарактеризуйте сучасну структуру та зміст історичної освіти і методичної думки в країнах Європи і США.
8. Назвіть особливості вивчення історії в школах різних країн.
9. Яке значення має вивчення зарубіжного досвіду викладання шкільної історії для розвитку вітчизняної методичної науки?
10. Назвіть характерні особливості сучасної шкільної історичної освіти в Україні.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 3. Формування системи знань про методику викладання історії

План лекційного заняття

1. Формування історичних знань та їх значення у формуванні наукового світогляду учнів.
2. Формування вмінь учнів у процесі вивчення історії.
3. Характеристика розвивального типу навчання.

4. Розвиток здібностей і вмінь учнів у процесі навчання історії.
5. Виховання учнів у процесі навчання історії. Виховний потенціал шкільного курсу історії. Методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії.
6. Виховання інтересу до історії та формування емоційно-ціннісного відношення до минулого.

План семінарського заняття

7. Формування історичних знань та їх значення у формуванні наукового світогляду учнів.
8. Формування вмінь учнів у процесі вивчення історії.
9. Характеристика розвивального типу навчання.
10. Розвиток здібностей і вмінь учнів у процесі навчання історії.
11. Виховання учнів у процесі навчання історії. Виховний потенціал шкільного курсу історії. Методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії.
12. Виховання інтересу до історії та формування емоційно-ціннісного відношення до минулого.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Формування пізнавального інтересу учнів до історії та сучасності.
2. Методика та етапи формування вмінь учнів в процесі вивчення історії.
3. Методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії.

Перелік питань для самоконтролю

1. Як відбувається формування історичних знань та яке їх значення у формуванні наукового світогляду учнів?
4. Які вміння формуються в учнів у процесі вивчення історії?
5. Дайте характеристику розвивального типу навчання.
6. Як відбувається розвиток здібностей і вмінь учнів у процесі навчання історії?
7. Яким шляхом відбувається виховання учнів у процесі навчання історії?
8. Яким є виховний потенціал шкільного курсу історії?
9. Які методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії Ви знаєте?
10. Як відбувається виховання інтересу до історії та формування емоційно-ціннісного відношення до минулого.

Рекомендована література

Основна: [1-2].
 Додаткова: [3-4].
 Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].
 Міжнародні видання: [5-6].

Тема 4. Пізнавальні вміння як компонент змісту шкільної освіти у викладанні історії

План лекційного заняття

1. Поняття про вміння в методиці навчання історії.
2. Загальна класифікація умінь.
3. Хронологічні та картографічні компетенції.

План семінарського заняття

1. Поняття про вміння в методиці навчання історії.
2. Загальна класифікація умінь.
3. Хронологічні та картографічні компетенції.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Загальні правила використання історичної карти в навчанні.
2. Основні картоописові вміння.

Перелік питань для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття умінь в методиці навчання історії.
2. Які класифікація умінь Ви знаєте?
3. Які хронологічні та картографічні компетенції Ви знаєте?
4. Назвіть предметні історичні компетентності та охарактеризуйте їх зміст.
5. Опишіть класифікаційні групи навчальних умінь і навичок.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.

Тема 5. Шкільний підручник як найважливіший засіб навчання історії в освітніх закладах

План лекційного заняття

1. Основні структурні компоненти підручника історії.
2. Прийоми роботи учнів з текстовим і ілюстративним матеріалом.
3. Функціональна роль підручника історії.

План семінарського заняття

1. Основні структурні компоненти підручника історії.
2. Прийоми роботи учнів з текстовим і ілюстративним матеріалом.
3. Функціональна роль підручника історії.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Достовірність опису історичних фактів в художній літературі та їх вплив на історію.

Типи завдань за текстом підручника

Перелік питань для самоконтролю

1. Які основні структурні компоненти підручника історії Ви знаєте?
2. Які прийоми роботи учнів з текстовим і ілюстративним матеріалом Вам відомі?
3. Що таке функціональна роль підручника історії і яке її значення?
4. Як скласти розповідь-презентацію підручника з історії?
5. Які варіанти прийомів роботи з текстом підручника Ви знаєте? Чим можна ще доповнити існуючий перелік?
6. Визначте прийоми роботи з текстом підручника на уроках різних типів.
7. Складіть перелік компетентностей, які набувають учні під час роботи з підручником.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 6. Форми та методи навчання історії за допомогою різних типів навчальних текстів та історичних джерел літератури

План лекційного заняття

1. Види письмових джерел і прийоми їх використання.
2. Прийоми роботи з науково-популярною літературою.
3. Художня література на уроках історії, прийоми її використання.

План семінарського заняття

1. Види письмових джерел і прийоми їх використання.
2. Прийоми роботи з науково-популярною літературою.
3. Художня література на уроках історії, прийоми її використання.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Запитання для детального аналізу історичного тексту.
2. Види наукових джерел.
3. Групи творів художньої літератури.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які особливості вивчення різних груп джерел Ви знаєте?
2. Назвіть методичні шляхи використання документів.
3. Складіть для учнів список рекомендованої для читання художньої літератури (курс і клас оберіть самостійно).

4. Які види письмових джерел і прийоми їх використання Вам відомі?
5. Які прийоми роботи з науково-популярною літературою Ви знаєте?
6. Як використовується художня література на уроках історії?
7. Назвіть основні прийоми використання художньої літератури.

План індивідуально-консультаційної роботи

Завдання 1. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із формами та методами навчання історії учителів та розвитком шкільної історичної науки у XX ст. написати есе на вказану тему.

Завдання 2. Здійснити аналіз методів і прийомів навчання історії використовуючи вміння застосовувати позитивний досвід навчання історії в минулому та обирати продуктивні форми та методи навчання для власної практичної діяльності.

Кількість балів за есе з захистом або за таблицю з поясненнями під час заняття – до 5 балів.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 7. Наочний метод викладання історії

План лекційного заняття

1. Наочні засоби навчання історії.
2. Види наочних посібників.
3. Правила відбору і демонстрації наочних посібників.
4. Умовно-графічна наочність.
5. Історичні картини та портрети як історичне джерело.
6. Використання карикатур і фото у навчанні історії.

План семінарського заняття

1. Наочні засоби навчання історії.
2. Види наочних посібників.
3. Правила відбору і демонстрації наочних посібників.
4. Умовно-графічна наочність.
5. Історичні картини та портрети як історичне джерело.
6. Використання карикатур і фото у навчанні історії.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Класифікація наочних засобів навчання.
2. Історичні картини як засіб наочного навчання на уроках історії.
3. Робота з портретом на уроках історії.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть наочні засоби навчання історії.
2. Які види наочних посібників Ви знаєте?
3. За якими правилами відбувається відбір і демонстрація наочних посібників?
4. Що таке умовно-графічна наочність та яке її значення для вивчення історії?
5. Як допомагають у вивченні історії історичні картини та портрети?
6. Як використовуються карикатури і фото у навчанні історії?
7. Складіть наочний комплекс до однієї з тем за схемою: карта – картосхема – картина – портрет – карикатура.
8. Подумайте над використанням кінодокументалістики на уроках історії.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Змістовий модуль 3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІЗНИХ ТИПІВ ЗАНЯТЬ З ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ .

Тема 8. Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах

План лекційного заняття

1. Поняття навчально-методичного забезпечення.
2. Види навчально-методичного забезпечення для різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.
3. Наукова, навчальна та методична література у навчально-методичному забезпеченні.
4. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення

План семінарського заняття

1. Поняття навчально-методичного забезпечення.
2. Види навчально-методичного забезпечення для різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.
3. Наукова, навчальна та методична література у навчально-методичному забезпеченні.
4. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні документи навчально-методичного забезпечення.
2. Контрольні завдання для оцінювання рівня знань.

Перелік питань для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття навчально-методичного забезпечення.
2. Які види навчально-методичного забезпечення для різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах Ви знаєте?
3. Яка наукова, навчальна та методична література існує у навчально-методичному забезпеченні?
4. Назвіть інші документи і форми навчально-методичного забезпечення.
5. Як контрольні завдання допомагають у оцінюванні учнів?
6. Назвіть основні документи навчально-методичного забезпечення.
7. Які джерела інформації рекомендують належного навчально-методичного забезпечення у вивченні історії?

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 9. Форми організації навчального процесу у процесі викладання історії в освітніх закладах

План лекційного заняття

1. Шкільна лекція. Семінар.
2. Консультація, колоквиум, залік.
3. Позакласна робота з історії: особливості і форми. Позакласне читання з історії.
4. Екскурсійна робота учителя.

План семінарського заняття

1. Шкільна лекція. Семінар.
2. Консультація, колоквиум, залік.
3. Позакласна робота з історії: особливості і форми. Позакласне читання з історії.
4. Екскурсійна робота учителя.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Умови реформування сучасної системи історичної освіти.
2. Функції вчителя, які набувають рис універсальності.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке шкільна лекція?
2. Що таке семінар у закладі освіти?

3. Дайте визначення поняттям: консультація, колоквіум, залік. Яка їх роль у початковому процесі?
4. Які особливості позакласної роботи з історії Ви знаєте?
5. Які існують форми позакласної роботи?
6. Дайте визначення позакласному читанню з історії.
7. У чому полягає сутність екскурсійної роботи учителя.
8. Назвіть структурні та змістовні особливості оглядових і тематичних лекцій.
9. Складіть перелік прийомів навчальної діяльності на шкільному семінарі.
10. Складіть пам'ятку «Як підготуватися до колоквіуму».
11. Підготуйте розгорнутий план тексту оглядової екскурсії по своїй місцевості.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 10. Способи перевірки та оцінювання знань з вивчення історії

План лекційного заняття

1. Діагностика успішності учнів: суть питання.
2. Функції перевірки і обліку знань і умінь учнів. Вимоги до перевірки і обліку знань.
3. Форми, види і прийоми перевірки знань і умінь учнів.
4. Проблема оцінювання.

План семінарського заняття

1. Діагностика успішності учнів: суть питання.
2. Функції перевірки і обліку знань і умінь учнів. Вимоги до перевірки і обліку знань.
3. Форми, види і прийоми перевірки знань і умінь учнів.
4. Проблема оцінювання.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види опитування та їх вплив на засвоєння знань з історії.
2. Інші прийоми (розповідь, таблиця) для якісної перевірки глибини знань окремих учнів.
3. Якість перевірки знань у формі тестових завдань.

План індивідуально-консультаційної роботи

Завдання 1. Скласти таблицю «Функції контролю якості освіти».

Завдання 2. Скласти таблицю «Норми оцінювання знань з історії».

Кількість балів за таблицю з поясненнями під час заняття – до 5 балів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Складіть таблицю: «Усні та письмові прийоми перевірки».
2. Назвіть переваги й недоліки тестової перевірки знань.
3. Прочитайте критерії оцінювання знань та проконтролюйте за ними свою підготовку до занять.
4. Дайте визначення поняття діагностика успішності учнів.
5. Які існують функції перевірки і обліку знань і умінь учнів?
6. Назвіть вимоги до перевірки і обліку знань.
7. Назвіть форми, види і прийоми перевірки знань і умінь учнів.
8. Які проблеми оцінювання учнів вам відомі?

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Змістовий модуль 4. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ.

Тема 11. Сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах

План лекційного заняття

1. Сутність педагогічних технологій.
2. Функції педагогічних технологій.
3. Вимоги до педагогічних технологій.
4. Ознаки особистісно орієнтованої педагогічної технології. Педагогічна діагностика.

План семінарського заняття

1. Сутність педагогічних технологій.
2. Функції педагогічних технологій.
3. Вимоги до педагогічних технологій.
4. Ознаки особистісно орієнтованої педагогічної технології. Педагогічна діагностика.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Рольова гра як педагогічна технологія вивчення історії.
2. Ігри на уроках історії як активна форма навчального процесу.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що є сутністю педагогічних технологій?
2. Назвіть функції педагогічних технологій.
3. Які вимоги до педагогічних технологій?
4. Назвіть відмінні ознаки особистісно орієнтованої педагогічної технології.
5. Розкажіть про педагогічну діагностику.
6. Які сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах Ви знаєте?

План індивідуально-консультаційної роботи

Завдання 1. Скласти есе на тему «Кабінет історії у закладах освіти».

Завдання 2. Скласти таблицю «Сучасні освітні технології на уроках історії в освітніх закладах».

Кількість балів за есе з захистом або таблицю з поясненнями під час заняття – до 5 балів.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 12. Форми та види позааудиторної (позакласної) роботи з вивчення історії самостійно

План лекційного заняття

1. Зміст позакласної роботи з історії. Роль вчителя в її організації.
2. Екскурсійна робота. Види екскурсій.
3. Історичні олімпіади й вечори. Їх зміст і організація.
4. Роль історичних гуртків і учнівських об'єднань у позакласній роботі.
5. Інші форми позакласної роботи та їх особливості (позакласне читання, історична конференція, диспут).

План семінарського заняття

1. Зміст позакласної роботи з історії. Роль вчителя в її організації.
2. Екскурсійна робота. Види екскурсій.
3. Історичні олімпіади й вечори. Їх зміст і організація.
4. Роль історичних гуртків і учнівських об'єднань у позакласній роботі.
5. Інші форми позакласної роботи та їх особливості (позакласне читання, історична конференція, диспут).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Способи залучення учнів до самостійної роботи.
2. Основні напрями та форми позааудиторної (позакласної) роботи з історії.

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте зміст позааудиторної (позакласної) роботи з історії.

2. Яка роль вчителя в організації самостійної роботи учня.
3. Дайте визначення екскурсійна робота. Які види екскурсій Ви знаєте?
4. Який зміст та організація історичних олімпіад й вечорів?
5. Яка роль історичних гуртків і учнівських об'єднань у позакласній роботі.
6. Назвіть інші форми позааудиторної (позакласної) роботи та вкажіть на їх особливості.

План індивідуально-консультаційної роботи

Завдання 1. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти формами та видами позакласного із досвідом навчання історії учителів XIX ст., розвитком шкільної історичної науки у XX ст. написати есе на вказану тему.

Завдання 2. Скласти таблицю «Педагогічний аналіз форм та видів позааудиторної роботи при навчання історії» використовуючи вміння застосовувати позитивний досвід навчання історії в минулому та обирати продуктивні форми позакласного навчання для власної практичної діяльності.

Кількість балів за есе з захистом або за таблицю з поясненнями під час заняття – до 5 балів.

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

Тема 13. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії

План лекційного заняття

1. Вимоги до учителя історії.
2. Педагогічна поведінка і взаємодія з учнівською колективом.
3. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії

План семінарського заняття

4. Вимоги до учителя історії.
5. Педагогічна поведінка і взаємодія з учнівською колективом.
6. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

1. Робота учителя по підготовці до проведення заняття.
2. Самооцінка та аналіз власної педагогічної діяльності у роботі учителя.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть основні вимоги до педагогічного стилю.
2. Порівняйте ідеальний образ учителя історії з наявними власними характеристиками.
3. Сформулюйте професіограму учителя історії.
4. Складіть перелік посадових обов'язків учителя історії.
5. Які вимоги до учителя історії?
6. Що таке педагогічна поведінка і взаємодія з учнівською колективом?
7. Яка роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії?

Рекомендована література

Основна: [1-2].

Додаткова: [3-4].

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1-4].

Міжнародні видання: [5-6].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними методами оцінювання є: усний, тестовий і письмовий контроль. Формами контролю є: індивідуальна перевірка знань здобувачів, поточний модульний контроль у вигляді контрольної роботи в аудиторії, залік.

Способи оцінювання знань: рейтингове оцінювання за 100-бальною шкалою: поточний контроль – 50 балів (усне та письмове опитування, виступи на семінарських заняттях, виконання поточних контрольних робіт); підсумковий контроль – 50 балів (екзамен).

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Денна/дуальна форма навчання

Модулі	Модуль 1 – (9 балів)				Модуль 2 – (8балів)			Контрольний захід №1 – 5
Загальна кількість за модулем	9				8			
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	
Відповідь на семінарському занятті	1	1	1	1	1	1	1	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Індивідуальна робота	5	-	-	-	-	5	-	Контрольний захід №2 – 5балів
Модулі	Модуль 3 – (9 балів)				Модуль 4 – (9балів)			
Загальна кількість балів за модулем №2	9 балів				9 балів			
Теми	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	T.13		
Відповідь на семінарських заняттях	1	1	2	1	2	1		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи							
Індивідуальна робота	-	-	5	-	5	-		
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання MOODLE	5							

Екзамен 50 балів

Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 – (7.5 балів)				Модуль 2 – (5 балів)		
Загальна кількість за модулем	7.5 балів				5 балів		
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7
Відповідь на семінарському занятті	-		-		-	-	5
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Індивідуальна робота	7.5		-	-	-	-	-
Модулі	Модуль 3 – (5 балів)				Модуль 4 – (12.5 балів)		
Загальна кількість балів за модулем №2	0 балів				10 балів		
Теми	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12		T.13
Відповідь на семінарських заняттях	-	5	-	-	-		5
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Індивідуальна робота	-	-	-	7.5	-		-
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE	5						

Контрольний захід №1 МКР – 10 балів	Екзамен = 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів
Контрольний захід №2 МКР – 10 балів		

Контрольний захід №1 МКР – 10 балів

Контрольний захід №2 МКР – 10 балів

Екзамен = 50 балів

Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковою оцінкою з навчального курсу є сума набраних балів за результатами поточного контролю і екзамену:
 $(35+10+5+50=100$ – денна форма навчання)
 $(25+20+5+50=100$ – заочна форма навчання)

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (денна /дуальна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2-0.5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей.

	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2 – 0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях
(заочна форма навчання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 – 4,5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4 – 0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 10 балів.

Таблиця 4.3

**Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи
(денна форма навчання)**

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	3
Тестовий блок	2
Всього	5

**Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи
(заочна форма навчання)**

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
Теоретичні питання	5	10
Тестовий блок	5	5
Всього	10	15

Таблиця 4.4

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
(денна /дуальна форма навчання)**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1 – 0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
(заочна форма навчання)**

Критерії оцінювання	Кількість балів	
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	5	10
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	4	9-5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	3 – 0,5	4 – 0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	0

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку (денна /дуальна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3 – 0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання тестового блоку (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	4 – 0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Таблиця 4.6

Індивідуальним навчально-дослідним завданням з дисципліни «Методика викладання історії в закладах освіти» виступає написання та захист одного реферату (з 1 змістовного модуля) з проблематики дисципліни.

Виконання цього індивідуального навчально-дослідного завдання є необхідною умовою допуску до складання іспиту з навчальної дисципліни.

Це індивідуальне навчально-дослідне завдання виконуються студентом під час самостійної роботи, з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Воно сприяє поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню у нього вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Терміни видачі, виконання і захисту індивідуального навчально-дослідного завдання визначаються науково-педагогічним працівником.

Індивідуальна робота здійснюється у формі реферату і оцінюється від 0 до 7,5 балів.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5/7,5	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
1,5/4	Послідовність, логічність написання реферату, але без презентації.
0	Не написано реферат та не зроблено презентацію по ньому.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік

90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача: в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

**Шкала та критерії перезарахування результатів навчання,
здобутих в неформальній освіті здобувача**

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
5/7.5	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakovenko_Halyna/Metodyka_navchannia_istorii_navchalno-metodychnyi_posibnyk.pdf?PHPSESSID=recj5i813nfa4pvefibqea32d0
1/5	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakovenko_Halyna/Metodyka_navchannia_istorii_navchalno-metodychnyi_posibnyk.pdf?PHPSESSID=recj5i813nfa4pvefibqea32d0
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється методами індивідуального усного опитування; тестування, у тому числі в системі MOODLE; перевірки рефератів, доповідей, конспектів матеріалу, визначеного для самостійної роботи студентів; анотацій прочитаної додаткової літератури; бібліографічного опису літератури; перекладу іноземних текстів встановлених обсягів тощо; участі у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; вирішення ситуативних завдань, модульні контрольні роботи, підсумковий контроль у формі диференційованого заліку

6. . ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль проводиться у письмовій, усній та комбінованій формах при проведенні семінарських занять та екзамену. Завдання на модульні контрольні роботи містять теоретичні питання та тестові завдання. Завдання на екзамен – теоретичні питання, тестові завдання і практичне (ситуаційне) завдання

6.1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 1.

Загальна характеристика методики викладання історії в закладах освіти.

1. Методика викладання історії в освітніх закладах – навчальна та науково-педагогічна дисципліна
2. Предмет методики викладання історії.
3. Методика викладання історії в освітніх закладах у системі психолого-педагогічних наук.
4. Методи дослідження процесу методики викладання історії в освітніх закладах.
5. Завдання, зміст і структура навчальної дисципліни «Методика забезпечення викладання історії в закладах освіти».
6. Виникнення та розвиток методики викладання історії як науки.
7. Історична освіта та методика викладання історії в Україні до початку XX століття.
8. Розвиток історико-методичної думки. Підручники з історії та методичні посібники для вчителів.
9. Основні етапи становлення та вдосконалення шкільної історичної освіти і методики викладання історії в СРСР.
10. Розвиток історичної освіти та методики викладання історії в інших країнах. Сучасна структура та зміст історичної освіти і методична думка в країнах Європи і США. Особливості вивчення історії в школах різних країн. Значення зарубіжного досвіду викладання шкільної історії для розвитку вітчизняної методичної науки.
11. Сучасна шкільна історична освіта в Україні.
12. Формування історичних знань та їх значення у формуванні наукового світогляду учнів.
13. Формування вмінь учнів у процесі вивчення історії.
14. Характеристика розвивального типу навчання.
15. Розвиток здібностей і вмінь учнів у процесі навчання історії.
16. Виховання учнів у процесі навчання історії. Виховний потенціал шкільного курсу історії. Методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії.
17. Виховання інтересу до історії та формування емоційно-ціннісного відношення до минулого.
18. Поняття про вміння в методиці навчання історії.
19. Загальна класифікація умінь.
20. Хронологічні та картографічні компетенції.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 2.

Основні форми та методи навчання історії в освітніх закладах.

1. Основні структурні компоненти підручника історії.
2. Прийоми роботи учнів з текстовим і ілюстративним матеріалом.
3. Функціональна роль підручника історії.
4. Види письмових джерел і прийоми їх використання.
5. Прийоми роботи з науково-популярною літературою.
6. Художня література на уроках історії, прийоми її використання.
7. Наочні засоби навчання історії.
8. Види наочних посібників.
9. Правила відбору і демонстрації наочних посібників.
10. Умовно-графічна наочність.
11. Історичні картини та портрети як історичне джерело.
12. Використання карикатур і фото у навчанні історії.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 3.

Навчально-методичне забезпечення різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.

1. Поняття навчально-методичного забезпечення.
2. Види навчально-методичного забезпечення для різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.
3. Наукова, навчальна та методична література у навчально-методичному забезпеченні.
4. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення
5. Шкільна лекція. Семінар.
6. Консультація, колоквиум, залік.
7. Позакласна робота з історії: особливості і форми. Позакласне читання з історії.
8. Екскурсійна робота учителя.
9. Діагностика успішності учнів: суть питання.
10. Функції перевірки і обліку знань і умінь учнів. Вимоги до перевірки і обліку знань.
11. Форми, види і прийоми перевірки знань і умінь учнів.
12. Проблема оцінювання.

ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 4.

Сучасні технології викладання історії в освітніх закладах

1. Сутність педагогічних технологій.
2. Функції педагогічних технологій.
3. Вимоги до педагогічних технологій.
4. Ознаки особистісно орієнтованої педагогічної технології. Педагогічна діагностика.
5. Зміст позакласної роботи з історії. Роль вчителя в її організації.
6. Екскурсійна робота. Види екскурсій.
7. Історичні олімпіади й вечори. Їх зміст і організація.
8. Роль історичних гуртків і учнівських об'єднань у позакласній роботі.
9. Інші форми позакласної роботи та їх особливості (позакласне читання, історична конференція, диспут).
10. Вимоги до учителя історії.
11. Педагогічна поведінка і взаємодія з учнівською колективом.
12. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії

6.2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.

1. Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах – навчальна та науково-педагогічна дисципліна
2. Предмет навчально-методичного забезпечення викладання історії.
3. Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах у системі психолого-педагогічних наук.
4. Методи дослідження процесу навчально-методичного забезпечення викладання історії в освітніх закладах.
5. Завдання, зміст і структура навчальної дисципліни «Навчально-методичне забезпечення викладання історії в освітніх закладах».
6. Виникнення та розвиток методики викладання історії як науки.
7. Історична освіта та методика викладання історії в Україні до початку XX століття.
8. Розвиток історико-методичної думки. Підручники з історії та методичні посібники для вчителів.
9. Основні етапи становлення та вдосконалення шкільної історичної освіти і методики викладання історії в СРСР.
10. Розвиток історичної освіти та методики викладання історії в інших країнах. Сучасна структура та зміст історичної освіти і методична думка в країнах Європи і США. Особливості вивчення історії в школах різних країн. Значення зарубіжного досвіду викладання шкільної історії для розвитку вітчизняної методичної науки.
11. Сучасна шкільна історична освіта в Україні.

12. Формування історичних знань та їх значення у формуванні наукового світогляду учнів.
13. Формування вмінь учнів у процесі вивчення історії.
14. Характеристика розвивального типу навчання.
15. Розвиток здібностей і вмінь учнів у процесі навчання історії.
16. Виховання учнів у процесі навчання історії. Виховний потенціал шкільного курсу історії. Методичні прийоми та засоби реалізації виховних завдань і можливостей курсу історії.
17. Виховання інтересу до історії та формування емоційно-ціннісного відношення до минулого.
18. Поняття про вміння в методиці навчання історії.
19. Загальна класифікація умінь.
20. Хронологічні та картографічні компетенції.
21. Основні структурні компоненти підручника історії.
22. Прийоми роботи учнів з текстовим і ілюстративним матеріалом.
23. Функціональна роль підручника історії.
24. Види письмових джерел і прийоми їх використання.
25. Прийоми роботи з науково-популярною літературою.
26. Художня література на уроках історії, прийоми її використання.
27. Наочні засоби навчання історії.
28. Види наочних посібників.
29. Правила відбору і демонстрації наочних посібників.
30. Умовно-графічна наочність.
31. Історичні картини та портрети як історичне джерело.
32. Використання карикатур і фото у навчанні історії.
33. Поняття навчально-методичного забезпечення.
34. Види навчально-методичного забезпечення для різних типів занять з викладання історії в освітніх закладах.
35. Наукова, навчальна та методична література у навчально-методичному забезпеченні.
36. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення
37. Шкільна лекція. Семінар.
38. Консультація, колоквиум, залік.
39. Позакласна робота з історії: особливості і форми. Позакласне читання з історії.
40. Екскурсійна робота учителя.
41. Діагностика успішності учнів: суть питання.
42. Функції перевірки і обліку знань і умінь учнів. Вимоги до перевірки і обліку знань.
43. Форми, види і прийоми перевірки знань і умінь учнів.
44. Проблема оцінювання.
45. Сутність педагогічних технологій.
46. Функції педагогічних технологій.
47. Вимоги до педагогічних технологій.
48. Ознаки особистісно орієнтованої педагогічної технології. Педагогічна діагностика.
49. Зміст позакласної роботи з історії. Роль вчителя в її організації.
50. Екскурсійна робота. Види екскурсій.
51. Історичні олімпіади й вечори. їх зміст і організація.
52. Роль історичних гуртків і учнівських об'єднань у позакласній роботі.
53. Інші форми позакласної роботи та їх особливості (позакласне читання, історична конференція, диспут).
54. Вимоги до учителя історії.
55. Педагогічна поведінка і взаємодія з учнівською колективом.
56. Роль вчителя у викладанні та засвоєнні знань з історії

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7.1. ОСНОВНА

1. Методика викладання в школі : теорія і практика Київ : Видавництво КНТ, 2021. 224 с.
2. Г.М. Маринченко Методика викладання історії у закладі вищої освіти . Навчально методичний посібник : 2021. 292с.

7.2. Допоміжна

3. Історія України 9 клас : [навчальний посібник]. В.Власов, О. Понарін, Ю. Топольницька 2022 рік. 209с.
4. Підручник Всесвітня історія. Т. В. Ладиченко. Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень).

7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України – URL:<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/metodichni-rekomendaciyi>
2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського - URL:<http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (Національна парламентська бібліотека) - URL: <http://www.nplu.org>
4. Державна науково-технічна бібліотека України - URL: <http://gntb.gov.ua/ua>

7.4. Міжнародні видання:

5. Barry J. Zimmerman. Investigating Self-Regulation and Motivation: Historical Background, Methodological Developments, and Future Prospects. First Published March 1, 2008 Research Article URL:<https://doi.org/10.3102/0002831207312909>
6. Zhetpisbayeva, Bakhytgul A; Kubeyeva, Aissulu Y. ABOUT SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL SUPPORT FOR POLYLINGUAL EDUCATION. **Education and Science Without Borders; Prague**. Том 2. Вид. 3. (2011): 92-94.
7. Philip G. Altbach. "Trends in Comparative Education." Comparative Education Review 35. no. 3 (Aug., 1991): 491-507.